

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ต้นทุนในการบริหารจัดการขยะเพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการแบบลดต้นทุน
ของเทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

โดย

นางสาววิไลวรรณ ศรีหาตา และคณะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(สสส.)

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์ต้นทุนในการบริหารจัดการขยะเพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการแบบลดต้นทุน
ของเทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน

คณะผู้วิจัย

๑. นางสาววิไลวรรณ ศรีหาคา	คณะวิทยาการจัดการ
๒. นางสาวสุทธิรัตน์ พลอยบุตร	คณะวิทยาการจัดการ
๓. นายเฉวียง วงศ์จินดา	คณะวิทยาการจัดการ
๔. นายสมเกียรติ จิระวงศ์เสถียร	คณะวิทยาการจัดการ

ภายใต้แผนงานวิจัย การพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อสุขภาวะและเศรษฐกิจสร้างสรรค์
โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

(สสส.)

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ต้นทุนในการบริหารจัดการขยะเพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการแบบลดต้นทุนของเทศบาลบ้านแป้น อำเภอมืองลำพูน จังหวัดลำพูน” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ปีงบประมาณ 2559 และสำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา และประชาชนในชุมชน ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และเข้าร่วมการประชุม สนทนากลุ่ม ตลอดจนผู้บริหารและบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าคา ที่เป็นกำลังหลักในการเก็บข้อมูลภาคสนามและกิจกรรมการเข้าร่วมการประชุม สนทนากลุ่ม

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่เป็นผู้อนุมัติทุนสนับสนุนการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา คณบดีคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งเป็นผู้บริหารของคณะวิทยาการจัดการ ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของการประกันคุณภาพของคณะฯ ในเรื่องของมาตรฐานด้านผลงานการวิจัย และเป็นผู้ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำผลงานวิจัย ทุกท่านที่กล่าวนามมาแล้วมีส่วนร่วมในการสร้างคุณค่า มูลค่าเพิ่มและความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในชุมชน

สารบัญ

บทที่		หน้า
1.	บทนำ	
	ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	ขอบเขตของการวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2.	แนวคิดทฤษฎีวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
	ความเห็นทั่วไปเกี่ยวกับขยะมูลฝอย	5
	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5
	แนวคิดทฤษฎีต้นทุน	10
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3.	วิธีดำเนินการวิจัย	
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	31
	การวิเคราะห์ข้อมูล	33
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	33

บทที่	หน้า
4. ผลการศึกษา	
ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	36
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุนการจัดการขยะ	43
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการวิเคราะห์อัตราค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะ	45
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
ตอนที่ 1 สรุปผลการศึกษา	69
ตอนที่ 2 อภิปรายผล	70
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	75
ประวัติย่อผู้วิจัย	99

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
4.1	จำนวนประชากร	48
4.2	จำนวนครัวเรือน	49
4.3	ปริมาณขยะที่จัดเก็บในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2559	50
4.4	การเกิดขยะมูลฝอยของประชากร	51
4.5	การเกิดขยะมูลฝอยในครัวเรือน	51
4.6	แสดงต้นทุนหน่วยงานหลักจัดบริการเก็บขนขยะมูลฝอยปีงบประมาณ พ.ศ.2557	52
4.7	แสดงต้นทุนหน่วยงานหลักจัดบริการเก็บขนขยะมูลฝอยปีงบประมาณ พ.ศ.2558	53
4.8	แสดงต้นทุนหน่วยงานหลักจัดบริการเก็บขนขยะมูลฝอยปีงบประมาณ พ.ศ.2559	54
4.9	แสดงต้นทุนหน่วยงานหลักจัดบริการเก็บขนขยะมูลฝอยเฉลี่ย 3 ปีงบประมาณ	55
4.10	แสดงต้นทุนของหน่วยหลักเก็บขนขยะมูลฝอย	56
4.11	แสดงต้นทุนปีส่วนของหน่วยสนับสนุนการบริการด้านเก็บขนขยะปี พ.ศ. 2557	57
4.12	แสดงต้นทุนปีส่วนของหน่วยสนับสนุนการบริการด้านเก็บขนขยะปี พ.ศ. 2558	58
4.13	แสดงต้นทุนปีส่วนของหน่วยสนับสนุนการบริการด้านเก็บขนขยะปี พ.ศ. 2559	59
4.14	ต้นทุนปีส่วนของหน่วยสนับสนุน	60
4.15	แสดงสัดส่วนต้นทุนของหน่วยสนับสนุนเฉลี่ย	61
4.16	แสดงต้นทุนรวมของการจัดการขยะมูลฝอย	62
4.17	ต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยต่อจำนวนประชากร	63
4.18	ต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยต่อครัวเรือน	64
4.19	ต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยต่อปริมาณขยะ	64
4.20	รายรับค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 - 2559	65
4.21	คำนวณค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยต่อจำนวนประชากร	66
4.22	คำนวณค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยต่อจำนวนครัวเรือน	66
4.23	คำนวณค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยต่อปริมาณขยะ	67
4.24	เปรียบเทียบค่าธรรมเนียมกับต้นทุนของการจัดการขยะ	67
4.25	อัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
2.1	โครงสร้างทั่วไปของระบบการคำนวณต้นทุนฐานกิจกรรม	24
4.1	แสดงสัดส่วนของต้นทุนแต่ละประเภท	63
4.2	แผนภูมิเปรียบเทียบค่าธรรมเนียมกับต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอย	68

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนในการบริหารจัดการขยะของเทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารจัดการแบบลดต้นทุนโดยการจัดเก็บข้อมูลทางการเงินการคลังตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557-2559 และนำข้อมูลมาคำนวณต้นทุนในการจัดการขยะมูลฝอย โดยแบ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลบ้านแป้นมีปริมาณขยะเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ มีปริมาณขยะเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 815.70 ตัน/ต่อปี มีอัตราการผลิตขยะต่อปีเท่ากับ 1.05 ตัน/คน 2.65 ตัน/ครัวเรือน มีเขตพื้นที่ปกครอง จำนวน 8 หมู่บ้าน จะมีปริมาณขยะเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 128.90 ตัน/ต่อปีมีอัตราการผลิตขยะต่อปีเท่ากับ 0.128 ตัน/คน 0.322 ตัน/ครัวเรือนมีต้นทุนในการจัดการขยะมูลฝอยปีละเท่ากับ 19,308.47 บาท/ตัน ต้นทุนของหน่วยงานหลักการเก็บขนขยะมูลฝอยประกอบด้วย 1) ต้นทุนค่าแรงงานทางตรงเท่ากับ 502.99 บาท/ตัน 2) ต้นทุนค่าวัสดุดิบทางตรงเท่ากับ 58.57 บาท/ตัน 3) ต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตเท่ากับ 424.82 บาท/ตัน ต้นทุนค่ากำจัดขยะมูลฝอยเท่ากับ 986.38 บาท/ตัน และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยหรือต้นทุนการปันส่วนจากหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สำนักปลัด 538.33 บาท/ตัน กองวิชาการและแผน 73.40 บาท/ตัน กองคลัง 101.48 บาท/ตัน กองช่าง 41.02 บาท/ตัน กองการศึกษา 214.28 บาท/ตัน กองช่าง 41.02 บาท/ตัน กองสาธารณสุข 307.21 บาท/ตัน คิดเป็นต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยต่อครัวเรือนเท่ากับ 42,303.81 บาทต่อเดือนและต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอยต่อคนเท่ากับ 1,558.05 บาทต่อเดือนและจากการศึกษาอัตราค่าธรรมเนียมของเทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน พบว่า สามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยได้เท่ากับ 1,343.87 บาท/ตัน 77.53 บาท/คน/ปี 77.53 บาท/ครัวเรือนซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 0.59 ของต้นทุนของการจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลตำบลบ้านแป้น อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน หรือหน่วยงานราชการอื่นๆในแต่ละท้องถิ่นที่ควรกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอยตามปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจริงโดยอัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสมในการจัดเก็บเท่ากับ 1,558.05 บาทต่อครัวเรือนหรือเท่ากับ 621.48 บาทต่อคน ด้านการคำนวณต้นทุนการจัดการขยะมูลฝอย ควรปันส่วนต้นทุนจากหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุนอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารทุกระดับในการวัดผลการดำเนินงาน และปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยควรกำหนดนโยบายในการลดปริมาณขยะมูลฝอยเพื่อลดต้นทุนในการจัดการขยะมูลฝอยและสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเพื่อตระหนักในหน้าที่ในการชำระค่าธรรมเนียมในการจัดการขยะมูลฝอย

Abstract

This study aims to investigate the costs of waste management in Banphan Municipality Organization, Lumphun District, Lumphun Province to propose guidelines on cost reduction management. Using the data from fiscal year 2014 to 2016, all expenditures are categorized into relevant and irrelevant costs of waste management. The results show that the annual waste generation rate is 1.05 ton/person or 2.65 ton/household. The total amount of solid waste is, on average, 815.70 tons/year. The relevant cost of waste management is 19,308.47 Baht. Responsible area covers 8 villages with an average annual waste volume of 128.90 tons / year. The annual waste production rate is 0.128 tons per person, 0.322 tons / household. The cost of solid waste management is 19,308.47 baht / ton, including direct labor 502.99 baht/ton, direct material cost 58.57 baht/ton, and overhead cost 424.82 baht/ton. The total irrelevant cost of waste management is 986.38 baht/ton, Costs that are not related to solid waste management or the cost of allocations from the support agencies are Permanent Office 538.33 Baht / ton Academic and Plan 73.40 Baht / ton Warehouse 101.48 Baht / Ton Unit 41.02 Baht / ton Education Division 214.28 Baht The cost of solid waste management per household was 42,303.81 baht / ton and the waste management cost was 1,558.05 baht / ton. Baht per month. The waste collection fee was 1,343.87 baht / ton 77.53 baht / person / year, 77.53 baht / household, which accounted for only 0.59 percent. percent of relevant waste management costs. From the analysis of waste management costs, the fiscal accounts are not structured to correspond to activities in waste management. For example, there is no separate account for waste collection. Therefore, the cost data should be organized to provide useful information for measuring the performance of waste management and for setting the policy to lower costs of waste management. Also, the cost data can be used to encourage public regarding their awareness and responsibilities toward waste reduction and payment of waste management fees.

Keyword : Garbage, Cost analysis, Cost Reduction Management